

SISZÁNTÚL

Megjelenik minden nap, a hét és
szombat napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetők és hirdetések a kiadó
hivatalához intézendők.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Adóhivatalban dírvé.
Éves ár 10 kor.
Féléves 5 -
Három hónapra 3 -
Külföldi postán szállítva
Éves ár 12 kor.
Féléves 6 -
Három hónapra 3 -
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

XXII. évfolyam 234. szám. Nagyvárad Péntek, 1916 október 13.

Kézdivásárhelyt és Sepsiszentgyörgyöt visszafoglaltuk.

Budapest, október 12. (Saját tudósítónktól.) Az Est-nek jelentik a Sajtóhadiszállásról:

Csapataink az oláhok által kiűritett Kézdivásárhely, Sepsiszentgyörgy és Csikszereda városokat birtokukba vették.

Az oláh hadsereg francia gyámság alatt. Pau tábornok vezeti az oláh hadműveleteket.

Budapest, október 12. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Pau tábornok a napokban Romániába utazik, mint az oláh vezérkar katonai tanácsadója, tényleg azonban úgy látszik, hogy a román hadműveletek vezetésével bízták meg.

Oláh részről tettek ugyan még bizonyos kifogásokat, de Párisban nem voltak hajlandók a román hiuságnak engedni.

Bratianu állása megrendült.

Budapest, október 12. (Saját tudósítónktól.) Zürichből táviratozzák: Bukaresti jelentések szerint az erdélyi kudarcok annyira fokozták a Bratianu iránti elkeseredést, hogy Bratianu állása megrendültnek tekinthető. csak a király ragaszkodik még Bratianukhoz.

A tudósítás fenntartással köeli, hogy a király helyzete is nehézsé vált, mert ellenségei most személyes vádaskodással illették.

Az első és második oláh hadsereg megsemmisült.

Budapest, október 12. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Semleges forrás szerint az oláhok véres veszteségei erdélyi szerencsétlen visszavonulási harcaik közepette rendkívül nagyok. A harcok jellege és az ellenoffenzívára induló csapatok rendkívüli elkeseredett-

sége a halottak számát aránytalanul növelik. Az első és második oláh hadsereg megsemmisült, csak demoralizált maradékaik voltak képesek rendkívül szánalmas állapotban a még intakt csapatokhoz megérkezni.

A románok eddigi veszteségei messze meghaladták a százezret.

Bomba Venizelosz hajóján.

Budapest, október 12. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Venizelosz tegnap Szalonikiba érkezett, ahol óriási embertömeg élén Sarrail tábornok fogadta. Mikor Venizelosz Mithilene szigete mellett elhajózott, egy repülőgép három bombát dobott le a hajóra, azonban nagyobb kárt nem okozott.

A brassói három napos esata új részletei.

Berlin, október 12. A Brassónál folyt három napos esatáról még a következő részleteket jelentik: Az Apáca-erdő nyugati szélén a második román hadsereget október 5 én vertük meg először. A hadsereg azt remélte, hogy a Brassótól két oldalt álló magaslatokon újból állást foglalhat, annál is inkább, mintán oda jelentékeny erősi-téseket vont össze.

Azonban a szövetséges csapatok, amelyek keményen nyomában voltak a megvert ellenségnek, az Apáca-erdő keleti szélén álló román utóvédokat, amelyek harcukkal a hátráló román erők részére időt akartak nyerni, már október 7 én visszavetették. Még ugyanazon a napon eljutottunk az oláhok főállásáig, ahol az ellenség makacs ellentállást fejtett ki és ellentámadásokkal igyekeztek véget vetni az üldözésnek. Október 8-án reggel elfoglaltuk Brassó városának szélét.

A városban 24 óráig tartó elkeseredett utca- és házról házra folyó harc dult. Október 9 én reggel megtörtént a döntés. Az ellenség kitért a nyugaton Tórossvára, északkeletről pedig Szászhermány felől megindult átkaroló mozgulat elől és a szövetséges csapatok teljes, kettős erővel folytatják üldözését a hegyekben.

Orosz és olasz segítség Sarrailnak.

Santi-Quarantába nagy olasz lovas-tömeget szállítottak át. Olasz lapok szerint ebből oldalazó manőverre lehet következtetni Sarrail hadseregének javára. — A Corriere della Sera szalonikiai híradása szerint Szalonikiban tegnap ismét jelentékeny orosz csapatkontingens szállott partra.

A német tengeralattjáróknak nincsenek támaszpontjaik a norvég vizeken.

Kopenhágából jelentik: A National Tidende jelentése szerint a norvég hadügyminiszter Dronheimban egy gyűlésen az északi jéges-tengeri tengeralattjárókról beszélt. Azt hangsúlyozta, hogy a német tengeralattjáróknak a norvég tengerparton nincsenek támaszpontjaik, hanem tulajdon készlet-hajóikat viszik magukkal, amelyek gondoskodnak szükségleteikről.

A város élelmezése.

Városi közgyűlés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap tartotta közgyűlését.

Ba is végezték a tanácskozást, bár az élelmezési ügyosztály üzeméről szóló jelentésnél egy óránál tovább tartó vita fejlődött ki.

Általánosan és egyhangulag teljes elismeréssel adóztak ugy Lukács Ödön főjegyzőnek a közlelmezés vezetéséért, mint az ügyosztály személyzetének működéséért, csupán a városi lisztüzletek működését kritizálták, valamint a piaci drágaság elleni szigorúbb intézkedéseket sürgették.

A közgyűlésen dr. Cziffra Kálmán főispán elnökölt.

A polgármester jelentését tudomásul vették.

A központi választmányban dr. Molnár Imre lemondása folytán megüresedett helyre dr. Miskolczy Barnát; — az igazoló választmányban pedig dr. Molnár Imre és dr. Adorján Emil lemondása folytán megüresedett két tagsági helyre dr. Olasz Bélát és dr. Thury Kálmánt választották be.

Az élelmezési ügyosztály működése.

A tanács beterjesztette a városi közlelmezési ügyosztály szeptember havi forgalmáról szóló jelentését.

Kiss Dávid rámutatott, hogy a piacon nem tartják be a maximális árakat s erre példát sorol fel. A hatóság nem jár el szigorúan az árdrágítókkal szemben, mint más városokban. Felülről kellene jönni az intézkedésnek. Az elégedetlenség pedig nő s így bekövetkezik az idő, hogy kevés lesz a rendőrség az elégedetlenséggel szemben. A város drágán és rosszul kimérve adja a fát. A hadi övezeteknek és családoknak olyan olcsó áron adja a fát, mint a városi alkalmazottaknak. A városi üzletek elleni panaszokat sorolja fel. A Csarnok kávéház mellett levő lisztüzletben 12 órákor pontosan zárnak, de egynegyed 3 órákor is még zárva az üzlet. A kiszolgálással amerikáznak. Cserdúsen közzé a tanács, hogy rend legyen. Kéri az általa mondottak megvalósítását.

Weiszlovits Gyula elismeréssel szól az élelmezési ügyosztályról, amely az egész országban példátlanul teljesíti kötelességét. Nagyvárad élelmezési ügyosztályánál egy peronyi fennakadás soha sem volt. Panaszunk nem lehet. A piaci bajokon a rendőrség segíthetne. Büszkék lehetünk az élelmezési ügyosztályra.

Gábel Jakab szerint a sérelmek felsorolásának a közgyűlésen helye van. A drágaságnak a közönség is az oka, mert bármely összeget megfizet. Az árdrágító vevőket ajánlja a deresre. A fadrágaság mellett a favágás horribilis árát hangsúlyozza s a hatósági favágás berendezését sürgeti. Gondoskodják a város libaszirról.

Schwarz Izidor elismeréssel van az élelmezési ügyosztály működésével szemben, de ez nem zárja ki, hogy a létező bajokon ne igyekezzünk segíteni. A cukorkiszolgáltatásnál botrányok voltak; nem az ügyosztály a hibás, hanem a közönség és a kiszolgáló személyzet. Az élelmezési ügyosztály irodai személyzetének kevés a fizetésük; indítványozza, hogy ezt emeljék 25 százalékkal.

Balogh Döme azt kifogásolja, hogy 3 millió forgalomnál kevés a haszon. Ösmerni kellene a számadás részleteit. Helyteleníti a Bottó hagyaték kezelését. Hol van a drága főzberendezés?

Biró Márk elismeréssel van Lukács főjegyző működésével szemben. Nagyvárad nem áll egy város mögött sem a közlelmezés ellátása dolgában. A tej és tojásműködésre hívja fel a figyelmet s kéri, hogy ezeknek a biztosításáról gondoskodják a főjegyző.

Rimler Károly szerint a hatóság megteszi a kötelességét. A rendőrség is szigorúan kezeli az árdrágítókat. A fánál nem nyer a város egy fillért sem, a tisztviselők már régen olcsón beszerzett fát kapnak a beszerzési áron. A hadiövezetek és árnyak, mint a múlt évben most is fognak ingyen fát kapni; egész nyáron vágatták erre a oldalra a fát. A közönség részére is lesz fa, előnyös árárt. A Bottó-iskola főzberendezését most a hatósági konyha használja.

Dr. Friedländer Samu helyteleníti, hogy a város éppen a legszükségesebb élelmiszereken a liszeten nyerekedik, amely a legszegényebb embernek is szükséges, holott a luxus cikkek árát emelné. A termelő az uzsorás, nem a kofa és a favágó. Tejhez csak úgy jutnak, ha teheneket vesz a város. Erre most jó alkalom van: vásároljunk székely teheneket. Azért kell, hogy havonként jelentést adjon az élelmezési ügyosztály, hogy kritikát gyakorolhassunk.

Materny Imre szintén a jelentéshez szólott.

A főjegyző válasza.

Lukács Ödön főjegyző válasza után az elhangzott panaszokra. A hivatalos árak be nem tartása miatt tett panaszokat a rendőrséghez teszik át. Kéri, hogy a konkrét panaszokat tegyék meg, s akkor szigorúan járnak el. Az egyes városi cikkek drágaságára megjegyzi, hogy nehéz a beszerzés s ha a város nem hozta volna azokat piacra, felcsúsztak volna az árak. A köles árát, ha szükség lesz rá, a télen még leszállítják. A városi üzletek későn való nyitása ellen intézkedik. Az izraeliták részére megkísérelte Ceres beszerzését, de a készítését be-szüntették; szerzett azonban be dányvajat s tengerit ad az izr. hitközség részére, liba hizlalás céljaira. A teje kötöttek szerződést, de az egyik uradalomban fellépett a száj és körömfájás, közbejött a szállítási zárlat, egy szerződés uradalom pedig egyszerre eladta a tehenekeket. Most azonban két irányban intézkednek, hogy ne legyen baj: a rendőrség végzi a tejelosztást, továbbá tehenekeket szándékoznak vásárolni. Tejéről gondoskodik. Az igazságos kritikát köszönettel veszi, mert ebből tudja meg a kívánalmakat. Az élelmezési ügyosztály tevékenysége óriási mérvben növekszik. Ma mintegy 130,000 ember van Nagyváradon, míg Miskolcon alig 40000. A liszeten kívül ma már a zsiról és a burgonyáról is kell gondoskodni. Hatósági kézbe kell venni a cukor- és sóellátást. Mikor ilyen nagy feladatot hárul az ügyosztályra, nézzék el az esetleges hiányokat. Az a cél, hogy egyes cikkekkel még veszteséggel is beszerzzen a város. A lisztnél métermázsánként 2 korona haszon van; ha önköltségen adjuk, különként 2 fillérral jut hozzá olcsóbban a közönség, de a zsirhoz 4 koronával olcsóbban jut különként a közönség. Kéri a jelentés elfogadását.

A közgyűlés a jelentést elfogadta Medvigy azon pótlásával, hogy az élelmezési ügyosztály csak negyedévenként készítsen üzleti jelentést.

A Fröhlich féle huszüzem helyiségek kibérlésére vonatkozó szerződést azzal a pótlással fogadták el, hogy egy év után, ha a város egy negyedével előbb kívánja, a szerződés automatizze meg lesz hosszabbítva.

A beszállásolás megtérítése.

Ezután a tanács beterjesztette Baróthy Pál, dr. Thury Kálmán és dr. Medvigy Gábor indítványát a tisztai beszállásolások béreinek, fizetési és világítási költségeinek a

város által való megtérítésére vonatkozó indítványát.

Dr. Medvigy Gábor hivatkozik a beadott indítványra, amelyben nemcsak a tisztai beszállásokra, de az összes elszállásoknál kívánják a megtérítést. Mivel ez nagy teher, annak fedezéséről a megváltási összeg fel-emelésével gondoskodják a város.

Hegedűs Nándor ellenzi, hogy a költségeket a város a közköltő emelésével fedezze, hanem azt térítse meg az állam, hogy ne csak azok a városok viseljék, ahol a beszállásolás történik.

Dr. Medvigy Gábor ezt a törvénnyel ellenkezőnek tartaná; az egyes szegény embereket sem lehet vele sújtani a mai nehéz időkben. Közköltőben pedig alig tesz ki 2 százalékot.

Dr. Hoványi Gyula azt kívánja, hogy hívják fel a dologra a törvényhozás figyelmét, hogy egyes városokat már 3 éve terhel a beszállásolás sulya s ezt a kérdést országosan rendezzék s a terhet az egész ország viselje.

Hegedűs Nándor azt tartaná igazságnak, hogy akikhez nem szállásolnak be, azok fizessék a terhet, mert ha az állam nem téríti meg, a városoknak nem lesz módjuk behozni a nagy terheket.

A tanács javaslatát fogadták el s így az indítványt a jövő közgyűlés elé viszik.

Bakk Károly és társaival tűzifa szállítására megkötött szerződést hosszabb vita után, némi módosítással elfogadták.

A többi kisebb ügyeket vita nélkül elfogadták.

Az elhagyott szobor.

Ezután az interpellációkra került a sor. Kiss Dávid igen helyesen rámutatott arra a szegénytelen állapotokra, amelyek a Szent László szobor talapzata környékén tapasztalható. Botrány, amit ott látni. Két terkel a mulasztás s hajlandó e a polgármester intézkedni ezen állapotok rendezése iránt.

Rimler Károly hivatkozik a háborúra, amikor minden hasonló dolog elmarad. Munkát egyáltalán nem lehet kapni. Intézkedik, hogy a rendőrség jobban őrökdiék, a kertészet pedig a szobor környékének rendbentartásáról gondoskodják.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Az utazási igazolványok beszerzése.

A temesvári cs. és kir. katonai parancsnokság 1994—1916. számú átirata alapján közhírré teszem, miszerint az erdélyi haditerület határának állépsóhoz utazási igazolványt kifejezetten az 1. s hadsereg parancsnokság (tábori posta szám 170) utazási igazolványi hivatala ad ki.

Hogy pedig az utazó közönségnek a külön katonai engedély megszerzése megkönnyíttessék az 1. s hadsereg parancsnokság a magyar kir. belügyminiszteriumnál egyetértve elhatározta, hogy a budapesti katonai parancsnokságnál, temesvári katonai parancsnokságnál és kolozsvári honvédkerületi parancsnokságnál Nagyváradon utazási igazolványi hivatalokat állít fel.

A külön katonai engedélyek tehát a haditerületre való sürgős utazásoknál a fenti utazási igazolványi hivatalok által az átruházott hatáskörben szintén megadhatók.

Az erdélyi belső haditerületre való utazásokhoz szükséges utazási igazolványok tehát sürgős esetekben sürgönyileg vagy sze-

mélyesen a temesvári katonai parancsnokság utazási igazolvány hivatalánál, I., Erőd utca, törzspfület, szereshetők be. Nagyváradon pedig az idehelyezett kolozsvári honvéd kezeleti parancsnokság utazási igazolvány hi-

vatalában (Gerlicsy utca 10. sz. alatt) kérhetők.

Nagyvárad. 1916 október 11.

Eleméry Ferenc,
katonatügyi tanácsnok.

Menekülnek az oláhok az országból.

Keleti harctér. Budapest, október 12. (Hivatalos.) Románia elleni harcra. A Vulkán szorosnál meggyúsultak a románok előretörései. Brassó környékén az ellenség kénytelen volt a határszorosok felé hátrálni. A legutóbbi két napon itt 12 tisztet, 634 főnyi légénységet, 1 nehézágyut, 5 géppuskát és sok hadiszert szállítottunk be.

A Görgény-hegységben és a Felső-Maros mindkét oldalán is megtört a románok ellentállása. Csapataink üldözik az ellenséget.

Kelet-Galiciában Solotvniabától északra visszavertünk egy orosz előretörést.

2700 olasz fogoly.

Olasz harctér. Budapest, október 12. (Hivatalos.) Csapataink a tengeremléki arcvonal déli szárnyán a nagy gyalogsági harcok harmadik napján is helyt állottak az ellenség rohamával szemben. A Vip-pachtól északra valamint a folyótól délre egészen Likvica vidékéig az olaszok minden támadását visszavertük. Opachiasellától délkeletre az ellenség tért nyert. Novavas a kezére került. Tovább délre a tengerig ismételt benyomult egyes arcvonalrészekbe, de mindég újra kivetettük. Alpesi csapatok újból kitüntették magukat az ütközetben. Az elfogott olaszok száma 2700-ra emelkedett.

A karinthiai és tiroli arcvonal egyes helyein gyengébb ellenséges csapatok sikertelen támadási kísérletekkel próbálkoztak.

A Pasubion, ahol tegnapelőtt állásunkat a Cosmagontól, a Roicle hegyhátra vettük vissza, a nap és az éjszaka nyugodtabban telt el.

Délkeleti harctér. Budapest, október 12. (Hivatalos.) A cs. és kir. csapatoknál nincs ujság. Höfer.

A görög flottát kiadták az antantnak.

— A francia tengernagy ultimátuma. —

Budapest, október 12. (Saját tudósítónktól.) Athénből jelentik: Fournet tengernagy, flottaparancsnok ultimátumot intézett Görögországhoz, amelyben az entent flottájának biztonsága érdekében Georgios Averoff páncélos cirkáló és Lemnos, Kilkis sorhajók kivételével az egész görög flottának a kiadását követelte. Délután egy óráig ezenkívül Pireuszt, valamint Larissá vasut átadását is kikötötte.

Budapest, október 12. (Saját tudósítónktól.) Athénből jelentik: A Corriere athéni jelentése szerint egy óra múlva letelik a francia tengernagy által átadott ultimátum, amelyben a görög flotta átadását követeli és bejelenti, hogy az antant még egy további szigetet fog megszállani és át-

vesszi a vasutak, főutak ellenőrzését. Azt hiszik, hogy a görög kormány a flotta kiadását és Pireusz átadását illetőleg elfogadta az antant követeléseit.

A Giornal di Italia jelentése szerint a görög vasutakat már át is adták a szövetségeseknek.

Budapest, október 12. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A Reuter-ügynökségnek Athénből tegnap éjjel 12 órakor feladott táviratban jelentik, hogy a görög tengerészeti miniszter elfogadta a francia tengernagy ultimátumát és a görög flottát felszolgálták.

London, október 12. A Reuter-ügynökség jelenti Athénből: A görög kormányhoz intézett ultimátum követelte a parti erődök leszerelését és két erőd átadását, amelyek a flotta borgonyzó helyei felet uralkodnak, továbbá bizonyos kikötők ellenőrzését. A Deli Cronicle jelenti Athénből: A görög flotta lefegyverzése megkezdődött. Híre jár, hogy kisebb hadihajókat Szalonikibe küldtek az ideiglenes kormány rendelkezésére. A nagyobb egységeket leszerelik és a Kegoasui öbölben hagyják. A francia flotta ma délután rendszavarás nélkül átvette az összes hadihajókat. A hadihajókról a görög légénységet eltávolították, helyébe francia légénység került. Athénben és Pireuszban nyugalom van.

Nagy tüzérségi harcok nyugaton.

Berlin, október 12. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. A Somme mindkét oldalán a csata tovább tart. Az Anere és a Somme közt az egész arcvonalon a két fél tüzérsége nagy erővel működött.

Az angolok gyalogsági támadásai Thiep-valtól északnyugatra, valamint a Le Sarz Cuedecourt felől jórészt már záró tűzükben meggyúsultak. Estefele a Morval Bouceti arcvonalánál erős támadásokat kezdtek, amelyek a kora reggeli órákig folytatódtak.

A 68 ik gyalogezred és 76 ik gyalogezred állásai ellen Sainjnal az ellenség hat-szor támadott. Valamennyi erőfeszítése eredménytelen maradt. Állásainkat mind megtartottuk.

A Sommétól délre a harc Genermint és Chautmes között tovább folyik. A franciák többszörös támadásait visszavertük. Gouvermonti cukorgyár, amelyért heves harc folyt birtokunkban van. Ablecourt faluban elkezdődött utcai harcok fejlődtek, amelyek még tartanak.

Keleti harctér.

Jelentős esemény nem történt.

Az oláhok menekülése a Maros völgyből.

Erdélyi harctér.

A Maros völgyben az ellenség az átka-roló támadásnak nem tudott ellentenni tovább északra is megkezdte a hátrálást. Az egész keleti arcvonalon üldözzük. A második román hadsereget keresztállásokba vetettük vissza.

A két utolsó napi hegyi harcokban 18 tisztet és 638 főnyi légénységet elfogtunk és egy 10 cm. es ágyut, 5 géppuskát, sok löszert és fegyvert zsákmánoltunk.

A Vulkán szoros mindkét oldalán ellenséges előretörést visszavertünk.

Balkáni harctér.

Mackensen vezértábornagy hadserege. A helyzet változatlan.

Macedóniai front.

A Csernánál számos ellenséges támadás meggyúsult. A Vardartól keletre és nyugatra az ellenség előretörései eredménytelenek maradtak.

Ludendorff, első főszállásmeister.

* Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb disze. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2.50 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

A tengeri termék felhasználása és forgalombahozatala.

II.

A termelő tengerikészlete egy részének egyes törvényhatóságok területén közszükségleti célokra igénybevétele:

A földmivelésügyi miniszter elrendelheti, hogy az általa megjelölt törvényhatóságok területén a termelők tengerikészleteinek feltelegei az illető törvényhatóságra általa kivetett mennyiség erejéig közszükségleti célokra igénybevétesse (rekviráltassanak) azt, hogy mely törvényhatóság területére nézve rendelkezett el az igénybevétel, a földmivelésügyi miniszter a Budapesti Közlönyben közzéteszi.

Az egyes törvényhatóságokra kivetett mennyiségnek a törvényhatóság területén fogantatandók, igénybevételét a törvényhatóság első tisztviselője intézi.

Az illető törvényhatóságra kivetett tengeri mennyiséget a hatóságok a törvényhatóságok első tisztviselőjének közelebbi utasítása szerint az egyes termelőkre tengeri feltelegeik figyelembevételével vetik ki. A termelő köteles tengerikészletét a hatóság felszólítására bejelenteni, vagy feltárni és készletének a saját házi és gazdasági szükségletét meghaladó részéből a hatóság által megállapítandó mennyiséget közszükségleti célokra átengedni.

Ezekben a törvényhatóságokban azt, hogy a termelő házi és gazdasági szükségletre tengerikészletéből mennyit használhat fel, illetőleg tarthat vissza, a hatóságok kiadandó közelebbi utasításoknak figyelembevételével állapítják meg.

Az igénybevétel sikerének biztosítása érdekében szükséges összes intézkedéseket a törvényhatóság első tisztviselője saját hatáskörében teszi meg s jogában áll a rekviráló mennyiség egyéni kivetésének befizetéséig a tengeri adásvételét a törvényhatóság területén betiltani vagy az adásvételt a fenti határidőn túl is engedélyhez kötni, melyet ő vagy az általa megjelölendő közigazgatási hatóság ad meg.

A termelő a nála igénybevett tengerit el nem idegenítheti, fel nem használhatja, fel nem öröklötheti, fel nem dolgozathatja, sem azon másnak jogot nem engedhet, hanem tartozik a rendes gazda gondosságával ügyelni arra, hogy igénybevett készletének minősége meg ne romoljon és emberi élelmezésre alkalmas állapotban megmaradjon.

Az igénybevett készletért, ha az emberi élelmezésre alkalmas a hatóságilag megszábotott legmagasabb ár 6 koronával meghaladó térítés fog fizetendő.

Ha az igénybevett készlet bármi okból megromlott és ezért a közszükségleti célokra kivetett mennyiség be nem tudható és át nem vehető, a megromlott készlettel mindazonáltal a törvényhatóság első tisztviselője rendelkezik, az ilyen készletért azonban csak a minőségének megfelelő alacsonyabb ár fog fizetendő.

Ha az igénybevett romlott készlet állati takarmányozásra még alkalmas, azzal utánpótlás kötelezettsége mellett a törvényhatóság első tisztviselője a földmivelésügyi minisztertől nyert utasítás szem előtt tartásával belátása szerint rendelkezhetik, az állati takarmányozásra nem alkalmas készletet azonban, valamint az állati takarmányozásra még felhasználható készletet is, ha azt más termelő egészséges készletének igénybevételével pótolni nem tudja, a Haditermény Részvénytársaságnak kell rendelkezésre bocsátani.

A termelők kötelesek a jelen rendelet értelmében igénybevett készleteiket az eljáró hatóságok utasításának megfelelően a Haditermény részvénytársaságnak, vagy ha

erre külön utasítást kapnak, a hatóság által kijelölt szervnek a megállapított időben átengedni és a kijelölt raktárba szállítani. A térítés az árúknak a kijelölt helyre történt szállításakor fizetendő.

Ha az igénybevett tengeri még mire letörve vagy lemorzsolva, a termelő köteles a tengeri törésről és a hatóságok felhívására a tengeri morzsolásáról annak idején gondoskodni.

Ha a csöves állapotban igénybevett tengerinek morzsolott állapotban leendő átadása lett elrendelve, a termelő a hatóság felhívására köteles a megfelelő mennyiségű tengerit esutkát és pedig a minden méterméssze morzsolott tengeri után legkevesebb 15 kg ot szintén leszállítani és átadni.

Tengeri esutka után is térítés fog fizetendő.

Ha a termelő az igénybevett tengerit neki felróható okból idejekorán le nem törte vagy le nem morzsolja, ennek fogantatásáról a törvényhatóság első tisztviselője a termelő költségén gondoskodhatik.

Ha pedig a termelő az igénybevett tengerit a megszabott határidőn belül be nem szolgáltatja, a beszolgáltatást a törvényhatóság első tisztviselője a termelő költségén és pedig a szükséghez képest közérő igénybevételével fogantatja.

Az igénybevétel tárgyában eljáró hatóság városunkban a polgármester.

Az átengedési kötelezettség felől vita vagy panasz esetében az 1914. L. t. c. 7. §-ában említett hatóságok határoznak.

A törvényhatóságok első tisztviselője az 1914. L. t. c. 5. §-a és az 1915. t. c. 7. §-ában említett hatóságok határoznak.

A törvényhatóságok első tisztviselője az 1914. L. t. c. 5. §-a és az 1915. XIII. t. c. 2. §-a alapján a szükséghez képest bárkit közzé lehet az igénykevelésnél való közreműködésére s az illetőket a Haditermény részvénytársaság által fizetendő összegből díjazza.

Azokat a bizományosokat, akik a Haditermény részvénytársasággal és azokat az albizományosokat, akik a bizományosokkal a rendelet életbeléptének napján szerződéses viszonyban állanak, a Haditermény részvénytársaság által kijelölt körzetre nézve már a jelen rendelet erejéig fogva az 1914. L. t. c. 5. §-a és az 1915. XIII. t. c. 2. §-a alapján az igénybevételnél való közreműködésre kötelezetteknek kell tekinteni. A bizományosoknak és albizományosoknak ezért a közreműködésért a nekik szerződés szerint járó jutalékon felül külön térítés nem jár.

A közszükségleti célokra beszolgáltatott tengeri után a Haditermény részvénytársaság a törvényhatósági pénztárba métermésszanként 1 koronát fizet. Az e címen befolyó összegből fedezendő az igénybevétel-vel kapcsolatban felmerült oly készletadások, melyeknek viselésére a Haditermény részvénytársaság, vagy a részvénytársaság bizományosai kötelezve nincsenek, továbbá az igénybevételnél közreműködő díjazásra igényjogosultsággal bíró személyek részére megállapítandó díjazás, valamint az igénybevételnél és az igénybevett tengeri beszolgáltatásánál kiváló ügybizalommal közreműködő hatósági közegek részére megállapítható jutalmak. A fennmaradó többlet a törvényhatóság közlelmezési alapjára fordítandó.

Ugy a díjazásnak, mint a jutalomnak nagyságát a törvényhatóság első tisztviselője állapítja meg, az igénybevételnél leendő közreműködésre kötelezett személyek díjazása azonban nem lehet kisebb, mint az a térítés, amely őket az 1914. L. t. c. 7. §-a alapján megilleti.

(Folyt. köv.)

* **Forlin** a legjobb és legbiztosabb toilette kéz, láb- és hónaljizzadási ellen. Hűsítő Szagtalant. Ára 150. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

A Nagyvárad Sörgyár jövője.

Harmadik évi közgyűlés.

A Nagyvárad Sörgyár r. t. harmadik évi közgyűlését tegnap délután tartotta meg. A nagyszabású vállalat egyik jelentős tényezője Nagyvárad iparának, amelynek tejepe ugyan kívül van a város határára, de teljes joggal lehet a nagyvárad ipartelepnek közé számítani.

A régi jó hírű gyártelep, amelynek készítményei a város és megye határára túl is jó hírnevet szereztek, fejlődésének új korszakát jelenti a tegnap tartott közgyűlés.

Ugyanis már említettük, hogy a vállalat részvényeinek birtokosa: a Bihar megyei Takarékpénztár a Hazai Bank részvénytársaságnak adta el a vállalat részvényeit s így a nagyjövőjű vállalat finanszírozása olyan hatalmas kezekbe jutott, hogy a sörgyár nagy fejlődése biztosított van.

A Nagyvárad Sörgyár, a Bihar megyei Takarékpénztár finanszírozása és gondozása alatt, már eddig is rég kiheverte válságát és egészséges alapokra fektetve, a fejlődés szép fokára jutott; az új korszakban pedig a legszébb jövő nyílik meg előtte. Ugy tudjuk, hogy a Hazai Bank r. t. nak nagyszabású tervvel vannak: tetemes befektetésekkel, nagyarányú építkezésekkel fog arra törekedni, hogy a sörgyárt s nemben az ország egyik legelső ipartelepévé tegye. Hogy ez biztos meg fog történni, arranzve garancia az új vezetőség is, az igazgatóság és felügyelő bizottság helyi, kiváló tagjain kívül a fővárosi közgazdasági élet amaz elismert jeles embereinek névsora, akiket a tegnapi közgyűlés a vállalat élére állított. — Egyebekben pedig itt adjuk a vármegyénk és városunk ipara, kereskedelme szempontjából jelentős eseményről szóló tudósításunkat a következőkben:

A közgyűlést a Bihar megyei Takarékpénztár helyiségében délelőtt 10 órakor tartották meg, s azon Fráter Barnabás elnök ügyelgésére miatt Havas Mór kir. tanácsos, a részvénytársaság alelnöke elnökölt. Jelen voltak dr. Csiffra Kálmán főispán, Széchi Pál, a Hazai Bank r. t. ügyvezető igazgatója, Lukács Odón h. polgármester, Kell Sándor, a Fővárosi Sörfőző r. t. ügyvezető igazgatója, Benedek Imre a Fővárosi Sörfőző r. t. főtisztviselője, Lukács Lajos a Bihar megyei Takarékpénztár igazgatója, dr. Mihály Lajos és dr. Szunyogh Pál és dr. Schwesiger Ede és Lengyel Zsigmond ügyvédek, Gross Hugó és Kormos Marcell, a Hungária sörgyár r. t. igazgatói.

Az elnök meglepő szavakkal üdvözölte a közgyűlést, konstatálva annak határozatképességét, amire előterjesztették a múlt évi mérleget és zárószámadást, amelyeket a-punkban már közöltünk. A közgyűlés az előterjesztéseket tudomásul vette és az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak a fölmentvényt megadta. Ezután

választások

következtek, amelyek során három évre az igazgatóság tagjaivá megválasztottak:

Dr. Csiffra Kálmán, Nagyvárad város főispánja;

Széchi Pál, a Hazai Bank r. t. ügyvezető igazgatója;

Fráter Barnabás, Bihar vármegye alelnöke;

Havas Mór, kir. tanácsos, a Bihar megyei Takarékpénztár vezérigazgatója;

Lukács Odón, Nagyvárad város h. polgármestere;

Kell Sándor, a Fővárosi Söröző r. t. ügyvezető igazgatója;

Lindebner Hugó, a Fővárosi Söröző r. t. műszaki vezetője

A felügyelő bizottság tagjaivá választották:

Paulay József, a Hazai Bank r. t. igazgató (elnök);

Benedek Imre, a Fővárosi Söröző r. t. főtisztviselője;

Lukács Lajos, a Biharmegyei Takarékpénztár igazgatója;

Medina Artur, a Fővárosi Söröző r. t. főtisztviselője.

A választásokkal a közgyűlés az elnök elttetésével véget ért.

A közgyűlés után az igazgatóság meg tartotta első ülését, amelyen elnökké dr. Cziffra Kálmán főispánt választotta; alelnökké Fráter Barnabást és Széchi Pált. A gyár ügyeinek intézésére végrehajtó bizottságot is választottak, amelynek Széchi Pál, Kell Sándor és Havas Mór kir. tanácsos lettek a tagjai.

Ki kell még említenünk, hogy a nagyjövőjű vállalat tovább is az eddigi ügyvezető igazgató, Friedmann Hermann kezében maradt, akinek kitűnő szakértelme és lelkiismeretes munkásságának köszönhető az a szép fejlődés is, amit a gyár már eddig is elért.

Morgen német tábornok válasza a nemzetközieseknek.

Terrort emlegetnek és ellenünk uszítanak.

A Siebenburgische Deutsches Tageblatt brassói német lap, most a Pester Lloyd egyik mellékleteként jelenik meg.

E szász lapocskába ir. cikkeket Neugeboren Emil száz képviselő, s Brassót állandóan Kronstadtnek, Nagyszebent Hermannstadtnek nevezi.

Ezért megtámadta a lapocskát és íróját egy estilap, mire egy szabadkőműves magyar író, Biró Lajos védelmére kelt a képviselőnek. A szabadkőműves sajtó közli ezt a védelmet, amely többi között ezeket mondja:

— Hiszen ha valami elképzelhetetlen terrorizmusnak kellene az erdélyi szász lapokat rákényszeríteni, hogy Hermannstadt helyett Nagyszebent irjanak és ha így az olvasóközönségük előtt egy örökös Gesslerkalap módjára állnának ott ezek a nekünk kedves nevek, az erdélyi szászok tizezei és százezrei, a munkás szász parasztok, akkor is éppen úgy Hermannstadtot mondanának, minthogy a hegyet Berg nek és az aszfalt Tisch nek nevezik.

S arra a következtetésre jut, hogy a háborút ez a szellem okozta, amely magyar városneveket kíván egy Magyarországon megjelenő újságtól.

Hát kérjük szépen, már rég tudjuk, hogy a háborút a szabadkőműves-zsidó nagytőke szabadította a világra, miután a kapzsiságot tanaival, irodalmi mérgezéseivel felduzzasztotta. A nemzeti öntudat még nem idézett elő háborút. Nem is akarunk vitakozni a magyar destruktív íróval, csak Morgen tábornok esetére hívjuk fel a figyelmet.

Morgen, német generális egy hónapig élt itt közöttünk s már magyarul beszélt honvédeinkhez. Jaj, sokaknak egy évszázad, az örökélet se volna elegendő.

Egy távoli, idegen hazából jött német ember Brassót és Nagyszebent mond, magyarul, mikor Neugeboren Emil magyar képviselő Kronstadtot és Hermannstadtot ismer s Biró Lajos ezt védelmezi dühvel. Ezek az urak ravasz tudatlanságba burkolózva nem tudják kiejteni országunk városainak magyar neveit, hanem azt megtanulták, hogy nemzetközi gondolkozásuk fortélyaival a „sajtó tökéletes felelőtlenségének” megszüntetése s „korlátok közé való” szorítása után kiáltanak „nemzetközi” alapon.

A választ nekik Morgen német tábornok adta meg. Ők terrorizmusnak minősítik, ha itthon jogainkkal élünk. Ezeket, most már ideje, sürgősen meg kell tanítani magyarul.

Egy rendőrtizedes lefokozása.

Kincses László rendőrt eddig mint tizedest ismertük, tudtuk, hogy jóra való, fegyelmezett és ügyes rendőr, annál inkább feltűnt a napokban, hogy gallérjáról eltűnt a csillag, amelyet igyekvéssel és megbízhatóságával érdemelt ki. Miért fokozták le ezt a derék embert? kérdeztük.

Kincses volt az ügyeletes rendőr akkor, amikor a titokzatos Sternberg féle betörés történt. Ez volt a válasz Természetes, ha nincs mag a tettes, legyen áldozat: Legyen az áldozat egy szegény, sok családos ember, aki keservesen neveli fel gyermekeit neveléséig kevés fizetéséből. Hiszen tudjuk, hogyan tengődnek a rendőrök, milyen szármalmas a sorsuk ezeknek az embereknek, a kik a rendet tartják fenn. Ezek igazán nem mehetnek lopni! És most szegény Kincses, egyetlen kincsetől a tizedesi csillagától is meg lett fosztva, ami évi 140 koronát jelent neki. Száznegyven koronával rövidül meg eddigi 900 korona fizetése.

És miért? Mert Sternberget kifosztották és Kincses nem vette észre a lopást. Csak azt kérdezzük: megbüntettek e minden rendőrt, a kinek a körletében betörés történt?

Olyan kicsire van e szabva a rendőr körlete, hogy abban minden házat és üzletet állandóan szemmel tarthat? Ha igen, akkor érthető a lefokozás, de ha eddig mást nem büntettek így s ha tulságosan nagy az egyegy rendőrré jutó körlet, akkor Kincses kivétel lefokozásával nem békülhet ki a közvélemény. Ugy tudjuk, hogy a Sternberg üzletnek van ugyan kémlelő ablaka, de úgy tudjuk, hogy egyes kereskedők spórolnak a világítással és nem világítanak éjszaka. Pedig egy olyan üzletben, mint a Sternberg-féle, riasztó csengőt és más fajta készüléket is kellene használni, a rendőr nem állhat mindig az üzlet ajtajában.

Hiszen, ha hibás is — nem tudjuk, hogy valóban az e — tekinteni kellene ártatlan családjára, amely nem érdemli meg, hogy áldozata legyen.

És még egyet! Ugyan mi lehet Kincses rendőr büne, ugyan mit csinálhatott, hogy felebbvalója így szigorúan sújtott le rája. Miért fokozták őt le mindjárt egyszerre, hiszen ez a harmadik és utolsóelőtti fok, amelynél már csak a szolgálatból való elbocsátás súlyosabb.

A dorgálás is elegendő büntetés lett volna Kincses rendőrré, aki eddig csak elis-

merést kapott. Vagy ha csakugyan nagy volt a büne (nem tudjuk, terheli e őt mulasztás váloban) a pénzbüntetés is elég lett volna a rendőrség tekintélyeinek megóvásáért.

Ez az, amit nem tudunk magunkban elfojtani és csak azt kívánjuk, hogy míg világosság nincs a betörés körülményeiben ne büntessenek ilyen szigorúan egy jóra való, büntetlen rendőrt.

Ezer koronás a paradicsom alatt.

Berekbőszörményben egy ezresbankó főküdt napokig a paradicsom alatt. Hónap jutott oda s mily bonyodalmat okozott, a tegnapi törvényszéki tárgyaláson tűnt ki.

Tátray Kálmán tanácselnök vezette a tárgyalást. (A tanács tagjai voltak: Vajnovszky Vince és Szachó Károly, ügyész Myskovszky Jenő dr, védő Mihályházy Kálmán ügyvéd.)

Szabó Lászlónét vádolta az ügyészség azzal, hogy Juhász Sándornétól, míg ez kint volt a földéken, ellopott egy darab ezrest és 20 koronát. Bemászott a kerítésen, betörte az ablakot, bebújt a szobába a a szekrényből kivette a pénzt. Azután ugyanezen az uton hazament.

A esendőroket valaki figyelmeztette erre s mikor Nagyváradon ezrest váltott, a gyanu beigazoltnak látszott. Letartóztatták s akkor beismerte a lopást a esendőrok és detektívek előtt. A lopott pénzből 200 koronát apjának adott.

Vádolt tagadja, hogy lopott volna.

— Hogy lehet ez? Már két helyen beismerte a lopást?

— Kérem, kineztek a 12 esben a rendőrök.

— Ne rágalmazza a detektíveket. S különös, mégis megtalálták az ezrest. Itt van. (Felmutatta az elnök a ropogós ezrest.)

— De nem nálam.

— Hát kié volt az ezres?

— Az apámé. Az váltotta fel az eszt előtt.

— Miért dugták a paszulyba, azután a paradicsomindák közé?

Miért váltották fel a nagyváradai lakikonyhásnéval, Szabónéval?

— Három gyermekem van, nem bánom, ha agyonütnek is, de nem vállalom a lopást. Lajos Mari lopta el, engem csak azután kezdtek gyanúsítani.

A vádolt körülményesen elmondja, mennyi volt a jóvadalmé, s hogy a pénz az apjéé.

Nagy Mihály vádolt ugyanigy vall, nem kapott pénzt a lányától a lopott ezresből. Amit ő váltott fel, az az övé volt.

Elnök: Van rá tanuja?

— Van kettő; idegenek.

— Érdemes. Talán az ezres számát is feljegyezték előre?

Vádolt: (idegesen.) Nem tuduk mi akkor azt, hogy mire való.

A vádoltak által benevezett tanuk kihallgatása céljából a tárgyalást elnapolták.

* **Eczet** készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta **eczetsav** kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B. Telefon 13-02.

Jaj be' jót nevettem.

Allunk a sarkon Faragó Ödönnel, a brassói színház se be, se ki igazgatójával. Jön Tóth Elek, aki embernek is elsőrangú. Faragó kezdi:

— A feleségedet jól esett látnom, már az első hangoknál észrevettem, hogy milyen friss és kiváló művész.

— S milyen sokoldalú, folytatom ér, hol drámai szerepekben nélkülözhetetlen, hol operettekben énekel, majd operában. Mindenben jó és kelleme, szereti a közönség. Ugyancsak nagy az elfoglaltsága.

— Ó, szól most Tóth Elek, azért jut idő a gyerekek számára is.

Faragó ram néz, en Tóth Elekre.

— Gyerekek számára? Kinek a gyerekei számára? S miért?

— Hát a gyermekeink számára, erősíti Tóth Elek.

— Gyermekeitek? csodálkozom. Ez kitűnő. Én tizenöt év óta ismerlek titeket s mindig csak játszani láttam a kitűnő Pogány Jankát, a nagyváradi drámai színésznőt, a kitűnő énekesnőt s a kiváló színpadi anyát. Te tréfás. Ezt most találtad ki.

Nagyon jót nevetünk mind a ketten Faragóval Tóth Elek sikerült tréfáján.

(Most értesülök nagy meglepetésemre, hogy Tóth Eleknek és a kedves T. Pogány Jankának két szorgalmas fia van, mindkettő diák, jól és otthon nevelkedtek. Persze, sose látatlanokdtak a színházba, sose jártak a kávéházba, ezért nem ismerte őket senki. Most azon mulatok, hogy milyen ravaszok ezek a Tóthék, hát nem elitkolták a gyerekeket a közönség elől? S most derül ki, milyen jó családapa és családanya ez a színészpár)

..HIREK..

* **Ünnepély az anya- és cse-
csemővédelem javára.** A Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezete vasárnap-hoz egy hétre, e hó 22 én rendezi első ünnepélyét a mostani őszi évadban. Az ünnepély tiszta jövedelmét felerészben a Kath. Nővédő Egyesület anya- és cse-
csemővédő intézményére fordítja. A vezetőség igen értékes és változatos műsort állított össze. Két kiváló szónokot is lesz alkalmá a közönségnek hallani: egyik özv. Báthory Nándorné, a keresztény társadalmi mozgalom buzgó harcosa, a másik Páter István, szegedi Ferenc-
rendi házfőnök. Báthoryné, a kit Nagyváradhoz vérségi kapcsolatok fűznek, kedves ismerőse a nagyváradi közönségnek. István páter most lép először a nagyváradi közönség elé, a hirt azonban megelőzi jöveteletét. István atya egyike a legjobb egyházi szónokoknak. Aránylag egészen fiatal ember, tele lelkesedéssel, buzgósággal. Kitűnő lelkipásztor és mindenkit magával ragadó nagyszerű szónok. Múltán tekint tehát a nagyváradi közönség általános érdeklődéssel a 22 iki népszövetségi ünnepély elé. A meghívókat a csoportvezetők szíveskedjenek 15 én délután az Otthonban átvenni.

* **Az apológiai kurzust az utinók részére** ma délután 5 órakor tartják meg az Orsolya-zárda épületében.

* **Megindult a nagyváradi—
csaba—budapesti vonat.** A buda-
pest—aradi gyorsvonatot ismét forgalomba
helyezték azonban nekünk egyáltalán nem
volt vele összeköttetésünk. Most aztán örö-
mel jelenthetjük, hogy a mai napon ez az
utvonal megnyílik a nagyváradi közönség
számára, amennyiben a reggeli nagyváradi—
szegedi személyvonatot ismét átadják a
forgalomnak. Ezek szerint a vonat reg-
gel 6 órakor indul Nagyváradról és Csabán
át — átszállással — déli 1 óra 10 perc-
kor érkezik a fővárosba. Budapestről a vo-
nat a keleti pályaudvarról indul 1 óra 50
perckor s Nagyváradra érkezik Csabán át
este 8 óra 30 perckor.

* **Katonai kitüntetés.** A hivatalos
lap közli, hogy a király Ötömösy Zoltán dr
37 gy. e. belí tart löhadnagyot a katonai
érdemkereszt hadiékítményes 3. osztályával
tüntette ki.

* **Szombaton kezdődnek az
előadások a főgimnáziumban.** A
nagyváradi premontrai főgimnázium a folyó
tanévi rendszer előadásait egyelőre az ideig-
lenes helyiségekben, október hó 14 én, szom-
baton délután 3 órakor kezdi meg. Az osztá-
lyok elhelyezése a következő: a Szent
Vince intézet Nogaáll-utcai helyiségeiben lesz-
nek az I. A), I. B), II. A), II. B), V., VI,
VII. és VIII. osztályok. Az Orsolyaszűzek
Rákóczi-utí zárdájában (bejárat a Szilágyi
Dezső-utcai kapu) a III. A), III. B), IV. A),
IV. B) osztályok. Az igazgatóság utasítja a
tanulókat, hogy szombat délután háromne-
gyed 3 órakor az osztályaik számára kijel-
ölt intézetek bejáratai előtt esendben gyü-
lekezzenek, ahonnan osztályfőnökeik veze-
tése mellett vonulnak be tantermeikbe. Az
igazgatóság.

* **A földgáz Debrecenben.** Deb-
recen városa tudvalevőleg lépéseket tett,
hogy a földgázt Debrecenbe is elvezessék.
A Magyar Földgáz Részvénytársaság most
értessítette a várost, hogy hajlandó az irány-
ban tárgyalásba bocsátkozni. A városi tanács
a tárgyalások határidejét november első fe-
lére tűzte ki. — Milyen kár, hogy a magyar
városokról a földgáz-szerződés nem gon-
doskodott úgy, mint a nagybankok érde-
keiről.

* **Fe mentési javaslatok kitöl-
tése.** A kereskedelmi magyar kir. minisz-
ter urnak 85401. számú leirata alapján ér-
tesítjük az érdekelteket, hogy felmentések
esetén saját érdekükben a felmentési javas-
latokat pontosan az illetőnél levő katonai
okmányok (népfelkelő igazolványi lap, nép-
felkelési, illetve honvéd igazolványi könyv
sib.) adatai alapján s ne az emberek be-
mondása szerint töltsék ki. B.) osztályu
népfelkelésre kötelezettek felmentési javas-
lataihoz azok népfelkelési igazolványi lapjai
vagy azok hiteles másolatai a lehetőség sze-
rint mindenkor csatoltassanak Nagyvárad,
1916 október hó 12. A nagyváradi Keres-
kedelmi és Iparkamara: Dr. Moskovits Jó-
zsef sk., elnök. Dr. Sarkadi Lajos sk.,
titkár.

* **Kertészt keresek** ki maga is
dolgozik. Székely Sándor. Csengeri utca
15. szám.

* **Felhívjuk a közönség figye-
mét** a „Hófehérke“ harisnya áruház mai
számukban közölt hirdetésére.

* **Polonkairtő NOXIN** biztos szer-
sége 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag
Farkas István Apolló drogeriájában Rá-
kóczy-ut 7/8.

* **A kávépiacról** közvetlen tudósítás.
Aszódi Mihály Kossuth utcai főüzletéből
Saspalota: Maximált árak kávékban, kész-
kiváló finom konzervkávé erős finom zamatú,
kórházaknak, intézeteknek, gazdaságba és
privátházaknak kilója 5 korona 40 fillér,
legelsőrendű finom pörkölt kávé kilója 14
korona 40 fillér, kapható régi finom franck-
pótkávé, füge kávé, maláta kávé és fehércukor-
méz, csokoládé, cukorka, konyak, tea, rum-
szalámi, liptóituro, szardínia, édespaprika,
málnaszörp és csemegék nagyban és kicsiny-
ben kizárólag Aszódiánál kapható: Vigyázat
csokoládékirály fiókom Rákóczi-ut.

* **Az Általános Takarékpénztár-
Részvénytársaság és az erdélyi
menekültek betétei.** Az Általános Tak-
arékpénztár tudatja, hogy a Pénzügyügyi
Központ Budapest tagjai sorába tartozó és a
hadműveltek folytán székhelyüket elhagyni
kénszerült pénzügyintézetek oly betevőiek, a
kik el vannak zárva annak a lehetőségétől,
hogy betéteikhez jussanak, betétkönyveik le-
tétbe helyezése ellenében és kellő igazolás
mellett, a Pénzügyügyi Központ megbízásá-
ból Nagyváradon a Bémer-tér 2. szám alatt
levő helyiségében a szükségesnek megfelelő
mértányos összeget a pénztári órák alatt fo-
lyósítja.

* **Házvezetőnőnek** ajánkozik külső,
belső gazdálkodáshoz értő jó gazdaszony
jól főz kitűnő bizonyítvánnyal. Cim Gergely
Mária, Kolozsvári utca 52. sz.

Őszi és téli ruhák, férfi öltö-
nyök, felöltők, festése és tiszt-
títása. Függyöny, kézimunka, ke-
lengye neműek tisztítása. Fe-
kete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS
keimefestő, vegytisztító és gőzmosóglyarában
Nagyvárad.
Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—69.

Fischer Ervin Zeneiskolája
Szalárdi-utca 21. sz.
Telefon 14-74.

Tanfolyam a polg. és felsőbb-
leányiskolai énektanításra és
képesítő oklevél megnyerére.

* **Gépiró kisasszony** több évi iro-
dai gyakorlattal, mint levelező, valamint
hadmentes fiatalember több évi irodai gy-
akorlattal segéd könyvelőnek jó fizetéssel fel-
vétetik. Komlós Testvérek üvegkereskedésé-
ben Zöldfa-utca 13.

Legújabb táviratok.

A bolgár hivatalos jelentés.

Budapest, október 12. (Saját tudósi-
tónktól.) A bolgár vezérkar jelenti 12 ról:

Macedóniai front. A Cserna folyó
környékénél ólénk küzdelem. Skocirior kör-
nyékén 6 egymásután következő ellenséges
támadást az ellenség nagy veszteségével
visszavertünk. Bobropoljénél az ellenséges
gyalogság előnyomulási kísérleteit meg-
húsítottuk.

A front többi részén kisebb csatá-
zások voltak. Messzehordó ágyuk bom-
bázták Ceres városát, több lakos meg-
halt.

Román front. A Duna mentén járőr-

oblatórozások. Multiova falut megszállottak. Vízirepülőink 10-én megtámadták Konstantino kikötőjét, nagy tüzeket figyeltünk meg.

A buvárhajóharc és az Unió.

Budapest, október 12. (Saját tudónktól) Lansing államtitkár Wilsonnal való tanácskozásáról Longbrachéból visszatérve kijelentette, hogy az Unio kormánya még nem döntött eljárása felett, melyet az Atlanti oceán nyugati részén folyó buvárhajó campagni ügyében követni szándékozik.

A Wolff-ügynökség jelenti: Wilson kijelentette, hogy mielőtt a kormány döntene, előbb bizonyosságot akar szerezni az összes tényekről. Az ország nyugodt lehet, — mondotta — Németország megfogja tartani velünk szemben tett ígéreteit.

Amil: A háboru és az orosz forradalmárok. Nagy Elek: Az alkohol ellen. Közgazdaság. jegyzetek. Szemle. Cy.: Tót nemzetiségi szemle. M. Gy.: Tarlózások a progresszív mezőkön.

SZÍNHÁZ

A MAI SZINLAPOK.

Este 8 órakor, rendes helyárrakkal:

Névtelen asszony.

Színmű 5 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

- Fleuriot Lucien, ügyész — — Bihari Ákos
- Jacqueline, a felesége — — J. Gazdy Aranka
- Raymond, a fia — — Zsoldos Andor
- Noel, Fleuriot barátja — — Tóth Elek
- Róza, gazdasszony Fleuriotnál — — T. Pogány Janka
- Helén — — — — Mándoki Panni
- Lareque — — — — Sik Rezső
- Perisard — — — — Iványi Jenő
- Merivel — — — — Rákosi Ferenc

Heti műsor:

Szombaton: Nebántsvirág. (Billar Irén fellépve.)

Vasárnap d. u.: Egy magyar nábob.

Billar Irén a Nebántsvirágban.

Kevés fiatal és új művésznek dicsérek lehetnek azzal, hogy a meglehetősen hűvös és tartózkodó nagyvárad közönség annyira melegséggel és elismeréssel fogadta volna, mint Billar Irént, aki szerdán este mutatkozott be a Cigányprimás Sárijában. A feltétlen siker jegyében lefolyt bemutatkozás tehát érthetővé teszi, hogy a színházi publikum már most igen élénk érdeklődést tanúsít a színtársulat új szubrettjének szombati esti fellépése iránt, amely alkalommal Billar Irén a kedves zenéjű Nebántsvirág címszerepét játssza.

A Három a kis lány szereposztása. A színházi közönség érthető érdeklődéssel tekint a Szilvágyi-színház legközelebbi bemutatója, a Három a kis lány vasárnapi előadására elő. A pompás operette jelentősebb szerepeinek kiosztása a következő: Schubert Ferenc — Békefi. Schobert báró — Tompa Béla. Tschöll Keresztély — Sik Rezső, a felesége — T. Pogány Janka. Edi — Hsbár Lola. Hédi — Szabani Margit. Médi — Sz. Zsigmond Anna és Grisi Lucia — H. Körösi Juci.

APOLLÓ mozgószínház
Pénteken.
TRILBY
Amerikai nagy sláger 5 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

VIGADÓ mozgószínház
Pénteken.
Imeretlen halott.
Dráma 3 felv.
Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 3, 5, 7 és este 9 órakor.

UKANIA mozgószínház
Pénteken.
A végzet útja.
Dráma 3 f.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

Főszerkesztő: **DR. KRÜGER ALADÁR**
Felelős szerkesztő: **DR. PAPP KÁROLY**

HETI ÁRJEGYZÉK.

Teás készlet aranyozással 6 személyre . . .	6	kor.
Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . .	6	"
Feketekávés készlet tálccával Roccoco 6 személyre	6	"
Mosdó készlet finom fayence	8	"
Ebédlő készlet aranyozással 6 személyre . . .	24	"
Függő lámpa csigás felszerelve	16	"
Befőttes készlet kristály üvegből 6 személyre . . .	4	"
Gyümölcs készlet majolika 6 személyre . . .	4	"
China ezüst czukortartó 6 személyre	5	"

RÉPKERETEZÉS
izlésesen elkészítve.

ABLAK ÜVEGEZÉS
pontosan előnyös árakban lesznek készítve.

KOMLÓS TESTVÉREK
azelőtt Heller Testvérek
Üveg, porcellán, lámpa áru és konyha felszerelési áruk nagykereskedése.
Nagyvárad, Zöldfa-utca 13. sz.
:: Telefonszám 372. ::

Janky Antal Utóda
(Cégtulajdonos Csátary József.)

A legrégebbi fűszerüzlet Nagyváradon.

A mai viszonyok közt való nehéz beszerzési viszonyok dacára mindenből teljes raktárkészletet tart

!! Nagy megtakarítás !!
üzleteknek, gyáraknak, maloknak és gazdaságoknak.

A letező legjobb és legtartósabb

PAPIRSPÁRGÁT

Csomagolásra 2, 2½, 3 és 4 mm vastagságban kgként K 350, 100 kg. K 340 —
Postacsomagokhoz kgként K 420, 100 kg K 400 —
Szőlőkötözéshez (2 és 2½ mm) kgként K 350, 100 kg. K 340.
Zsákzsinegnek 4 mm-esből vágva és kötegelve kgként K 360, 100 kg. K 350 — árban szállítja pécsi raktáraiból utánválttal a

Pécsi Kereskedelmi és Iparbank R. T. áruosztálya Pécs.
5. kgnál kevesebb nem küldhető.
Papirkötelek.
Elismerő nyilatkozatok.
Nagyobb rendeléseknél engedmény.

IRODALOM

Nagyasszonyunk képes leánylap legutóbbi füzeté a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: Szerkesztő-monológ. Amica. Drága kis ország. Dr Radványi Kálmán. Egy el nem mondott beszéd. Kalap próba. Arany pillé. Régeny: Orbán Dzsós. A régi erdélyi muzsika. Olti Juliska. Gyulai Ádám. A tisztaság keresztje. A puliszkáról. Crizanthème. Alkony. Molnár Kató. Kakuk Piroska naplója. A vén színész. Molnár Kató. Egy fűrt szóló. Szerkesztői üzenetek.

A Cél. Társadalmi, közgazdasági, szép-irodalmi, sport folyóirat legutóbbi füzeté a következő tartalommal jelent meg: Mezey Gyula: A román támadás és Erdély. Angyal Emil: Nemzeti ideálok. Karafiáth Márius dr: Társadalom és nemzetnevelés. Mezey Gyula: Neuman Frigyes eszméje és könyve. Nyári Albert Báró: A görög Bózsai. Szittya

Az Erzsébetligeten lévő
4 uj földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadók,
(Püspöki residenciamellett.)

Értekezni lehet a 3. épület-
ben lakó házmesternél, vagy
Incze irodában Bémer-tér 3.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

Nagyvárad fiókja.

Saját tőke 145.000.000 korona.

Sürgős szükséglet a készpénzforgalom
megszorítása! — Teljesítsük fizetéseinket
készpénz igénybevétele nélkül!

Aki banknál számlát nyittat és
cekkel fizet, a készpénznélküli
forgalmat elősegíti és nemcsak
a köznek, hanem saját magá-
nak is hasznos szolgálatot tesz.

Mindenkinek a legkedvezőbb
feltételek mellett csekk-
és folyószámlát nyitunk.

Az összes bankszerű műveletek lebonyo-
lítását vállaljuk és készséggel adunk
mindenkor felvilágosításokat

Magyar Általános Hitelbank

Nagyvárad fiókja, Rákóczi-utca 2.

Központ: Budapest V. Dorottya utca
5-7. V. József-tér 3-4. Vidéki fiókok:
Brassó (ezidőszert Budapest) Debrecen,
Fiume, Győr, Kassa, Kecskemét,
Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Szabadka,
Temesvár, Belgrád

Beraktározás.

Beraktározási helyiségünkben ugy kisebb,
mint nagyobb terjedelmű tárgyak szobabuto-
rok fülkéiben beraktározásra elfogadtatnak.
Termények beraktározására való száraz pin-
cék, továbbá boros pineék, istállók és
kocsiszínek állanak rendelkezésre. A berak-
tározott tárgyakat tűz és betörés ellen biz-
tosítjuk.

Beraktározási ár hetenként és négyzet-
méterenként 1 korona.

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ.
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400

A Biharmegyei Takarékpénztár

Kossuth Lajos-utca 3.

**Erdélyi menekültek
betéti-könyveire**

készséggel folyósít azonnal
méltányos előlegeket.

Harisnya, tricó, keztyű.

Svetterek, kabátok, lélek-
melegítők, valamint az ösz-
szes kötött ruházatok, leg-
jobb és legolcsóbb beszer-
zési helye

Hungária Harisnyaáruház

Sas Passage főbejárónál.

Kéretik cégünket összenemléveszteni

Helfy József utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 7.

Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Ajánl dús raktáráról előnyösen:

Borzásokokat,

lisztes és gabonaszásokokat, ponyvá-
kat, mindenféle legjobb kötéláru,
kender és papirzsinegeket,

**szalmaszások, pokróczok és
takarókat,**

gazdasági erős csizmákat és fedél-
lemezeket, olajokat és gépszirt.

Nagy raktár kárpitos kellékekben.

* A Nagyvárad Takarékpénztár
tisztelttel értesíti t. ügyfeleit, hogy a IV.
hadikölcson kötvényeket az annak idején
adott pénztári elismervények ellenében az
intézet helyiségében (Teleky-utca 2. sz.) a
pénztári órák alatt kiszolgáltatja.

IZSÁK LIDIA

elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad,

Park-szállóba

Nagy Sándor-u. l.

előtében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra
alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyesek
tartók, melltartók és háskötőkben nagy
választék. Fűzőket választás végett vi-
dékre is küldünk, tisztításokat és javítá-
sokat pontosan elkészítünk. Szigligeti
színház művészneinek egyedüli szállítója.

:: Telefon: 11-53. ::

Katonák! Bevonulók!

Figyelmébe ajánljuk a „Hófehérke”
Harisnya-áruházban előnyös árak-
ban kapható téli kötött tábori fel-
szereléseket.

Vigyázzanak

a „Hófehérke” védjegyre és cégre
!! Szent László-tér Sas palota !!
akik arra ügyelnek azok **egészségükre**
is vigyáznak.

Kivonat legújabb slager cikkemből:

Téli tricó ing, vagy nadrág	K 7, 8, 9, 10, 12.
„gyepju ing „ „	„ 11, 13, 15.
Téveször sweater v. mellény „	„ 16, 20, 30, 40.
„ érmelegítő „	„ 120, 220
„ lábszárvédő „	„ 5, 6, 7, 9.
„ hósapka „	„ 4, 5, 6.
„ téli harisnya „	„ 160, 196, 3, 5.
„ keztyű „	„ 160, 2, 3, 6, 10.

Csavar lábszárvédő reklam ár K 6. 7-50, 9.

Ugyaneseak gazdag választék női téli hol-
mikban, harisnya, keztyű, kötött és selyem
kabát, lélekmelegítőkből.

Vigyázzon a „Hófehérke” cégre és védjegyre.

**Talp, talphulladék,
talp-pótlóanyag és
bőrhulladéküzletem,**

katonáskodásom miatt, laká-
somon folytatom! Kérem t. ve-
vőim továbbiszives pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárt a Sztaroveczky-utca
felől, az inasotthon mellett.)

Erdélyi menekültek betéteire

a Pénzintézeti központ megbizá-
sából méltányos előleget folyósít

A Nagyvárad Hitelbank r.t.

Zöldfa-utca 2. szám.

Vas és rézágak

afrik és lószőrmatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: összehajtó
ágyak eredeti gyári árák
kaphatók

Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558.